

- а) *Лични имена.*
 б) *Титли.*
 в) *Топографски названия.*
 г) *Ръчникъ (съ изкл. на титлитъ, предимно названия на предметъ).*

Това е най-непосредниятъ, основниятъ материалъ, върху който почиватъ или би трѣбвало поне да почиватъ всички теории. Той състои обаче въ повечето случаи отъ данни, черпени отъ всички извори, *безъ разлика*: тукъ свидѣтелствата на византийскитѣ хроники се мѣсятъ съ арабскитѣ, рускитѣ, или съ показанията на старо-или новобългарския ръчникъ. Тѣмо въ това смѣшаніе на *аргументитѣ*, взети отъ разни мѣста и епохи, състои обаче една отъ най-големитѣ грѣшки на изслѣдваніето. Напрѣдъкътъ на нашата наука върви така успоредно съ съзнаніето, че трѣбва да се прави прѣди всичко извѣстна разлика между показанията, които се отнасятъ къмъ волжско-камскитѣ българи и тия, които се касаятъ до дунавскитѣ. Въ това отношение голѣма заслуга иматъ както Венелинъ и Иованъ-Вайскій, така и Иречекъ, Томашекъ и Вамбери. Първиятъ признава волжскитѣ българи за истински татари и прѣдполага даже, че тѣ сами никога не сж се казвали българи, а сж били нарѣчени така, защото били засели областта на слѣднитѣ слѣдъ изселваніето имъ въ Мизия, Иречекъ съглежда въ волжскитѣ българи смѣсъ отъ хазарски и турски елементи. Томашекъ ги смѣта за сабири, когато дунавскитѣ сж оноугури и кутригури и т. н. Напротивъ Френъ и Цайсъ и Рёслеръ и Хунфалви и Куникъ и др. генерализиратъ обыкновенно резултатитѣ получени въ изслѣдваніето на единия клонъ отъ българитѣ върху цѣлото племе, съ което се получаватъ наистина по-общи, но и по-невѣрни заключения, както ще видимъ при подробното разглеждане на разнитѣ категории езикови докази.

Сжщата грѣшка се прави, когато се привеждатъ като *равносили* и свидѣтелства, които и по *срѣме* се различаватъ значително. Тая грѣшка става още по-чувствително, цѣло се касае за полупомадски народи, извѣстни по своята подвижност и бърза еволюция. Едно свидѣтелство отъ X вѣкъ не може въ туй отношение да има еднакво значение съ такова подобно отъ XIV вѣкъ: въ разстояние на тия 4 вѣка етнически съставъ и (дору нарѣчението) на едно получергарско племе може да се е измѣнило доста изтънчително, даже чрезъ мирни миграции, безъ особенъ външенъ натискъ.

Друга капитална грѣшка отъ общъ методологиченъ характеръ е тая, че много изслѣдвачи пристѣпятъ къмъ своята задача вече съ готово мнѣние по нѣкои *трудни* етнични въпроси, въ свързка съ правѣлгарскія. Ние вече изтъгнахме при Шафарика, че цѣлата урало-чудска теория се дължи собствено на едно погрѣшно априорно смѣшаніе на *угро-финитѣ* съ *турко-татаритѣ*. „Шафарикъ правда былъ на вѣрной дорогѣ“, забѣлзва и Куникъ (р. 123), „и лучше чѣмъ его предшественники выяснилъ тюркское происхождение коннаго народа, смѣшавшаго ся впоследствии со славянами, но онъ внесъ въ этотъ вопросъ несправильную путаницу, назвавъ Болгаръ урало-финскимъ народомъ и отнесъ другія родственныя имъ пле-